

International Migration Outlook: SOPEMI 2009

Summary in Dutch

Vooruitzichten internationale migratie: SOPEMI 2009

Samenvatting in het Nederlands

- De migratie naar de OESO-landen is sterk toegenomen in de afgelopen twintig jaar, en de laatste jaren is arbeidsmigratie aanzienlijk gestegen.
- In het eerste deel van deze publicatie wordt de economische crisis en de impact ervan op internationale migratie onder de loep genomen, beschreven hoe migratiestromen en het migratiebeleid beïnvloed worden door de crisis en de verwachte impact op middellange en langere termijn geanalyseerd.
- Vervolgens wordt het beheer van arbeidsmigratie bekeken, zowel voor hooggeschoolde als voor laaggeschoolde migranten, en onderzocht hoe de landen zich vandaag kunnen voorbereiden op de toekomstige vraag op de arbeidsmarkt en hoe zij illegale migratie het beste in legale kanalen kunnen leiden.
- Bij alle tabellen en grafieken wordt een dynamische link (StatLink) aangegeven. Deze brengt de lezer naar een webpagina waar de betrokken gegevens in Excel® formaat beschikbaar zijn. Verder worden de lezers uitgenodigd om de website www.oecd.org/els/migrations/pmi te bezoeken, waar zij vanaf oktober 2009 landgegevens, trendanalyses en een statistische bijlage kunnen vinden.

Inleiding

Met het afnemende aantal jongeren dat zijn intrede doet op de arbeidsmarkt en de babyboomers die met pensioen gaan overwegen tal van OESO-landen of arbeidsmigratie kan helpen om de tekorten op de arbeidsmarkt te compenseren die voor de komende decennia verwacht worden. Tegen 2015 zal in de OESO-landen het aantal personen dat met pensioen gaat groter zijn dan de instroom in de werkende bevolking, en dat verschijnsel zal vele jaren aanhouden. Hoewel internationale migratie niet de enige manier is om tegemoet te komen aan tekorten op de arbeidsmarkt – ook technologie, outsourcing en toenemende inzet van binnenlands arbeidsaanbod kunnen een oplossing bieden – kan dit een belangrijke rol spelen bij het voldoen aan behoeften in bepaalde beroepen en in bepaalde landen.

Op dit moment heeft de economische crisis echter het plaatje ingrijpend gewijzigd en de druk op de arbeidsmarkt tijdelijk verminderd. In vorige periodes van verslechtering van de economie toonde de netto migratie een dalende lijn, omdat werkgevers minder personeel nodig hadden, omdat er minder arbeidsplaatsen waren die immigranten aantrokken en omdat de overheid zelf haar beleid wijzigde, bijvoorbeeld door lagere grenswaarden te hanteren voor arbeidsmigratie of door bepaalde beroepen te schrappen van hun lijsten m.b.t. tekorten aan arbeidskrachten.

De huidige crisis vormt hierop geen uitzondering. De crisis heeft ongunstige effecten op de arbeidsmarkt in het algemeen in de OESO-landen: ze matigt de arbeidsmigratiestromen, maar annuleert ook de vooruitgang op de arbeidsmarkt die de immigranten de laatste jaren geboekt hadden.

De landen die het eerst door de crisis getroffen werden tonen een sterke toename van de werkloosheidscijfers en een afname van de tewerkstelling van immigranten, zowel in absolute als in relatieve cijfers, vergeleken met de autochtone bevolking. Wanneer de economie achteruitgaat, worden immigranten dikwijls harder getroffen dan de nationale bevolking. De redenen hiervoor zijn onder andere dat ze oververtegenwoordigd zijn in bijzonder gevoelige sectoren, dat ze contractueel minder goed beschermd zijn en dat ze worden getroffen door een selectief aanstellings- en ontslagbeleid (“hiring and firing”). Bovendien schijnen zowel de nieuwe immigranten als zij die door de economische achteruitgang hun baan verliezen extra problemen te ondervinden om (opnieuw) een vaste baan te vinden. Voor het eerst sinds jaren is het percentage immigranten dat in de Verenigde Staten werkt lager dan het vergelijkbare cijfer voor autochtonen.

De regeringen moeten waakzaam zijn, om te voorkomen dat de verslechtering van de arbeidsmarkt voor immigranten het herstel van de

immigratiestroom in gevaar brengt wanneer de groei van de economie weer inzet. Het is essentieel dat integratieprogramma's worden voortgezet, dat anti-discriminatiemaatregelen worden versterkt en dat immigranten in dezelfde mate als autochtonen profijt trekken van het actieve arbeidsmarktbeleid voor werklozen.

De noodzaak van beheer van arbeidsmigratiestromen in het algemeen neemt niet af ten gevolge van de recessie. Sommige tekorten hebben een permanent karakter en het herstel van de economie kan leiden tot grotere migratiestromen. Dit kan alleen goed beheerd worden wanneer de landen een globaal op de lange termijn georiënteerd beleid voeren. Het beleid moet zich richten op de reactiviteit van de migratie op de arbeidsbehoeften, het moet streven naar vermindering van illegale migratiestromen en het moet de lange-termijn integratie van immigranten en hun kinderen bevorderen.

Gedurende de laatste decennia gaven de meeste regeringen de voorkeur aan hooggeschoolde arbeidsmigranten, door toepassing van maatregelen die het aantrekken en het verblijf van hooggeschoolde migranten vergemakkelijken. Zij moeten echter inzien dat er in bepaalde beroepen en sectoren ook vraag is naar lager geschoolde migranten. Toelaten van deze categorie migranten is dus een beleidskeuze die geëvalueerd moet worden in het licht van de kosten en baten van het gastland. In de praktijk hebben de meeste landen dan ook het openstellen van migratiekanalen naar lager geschoolde banen in overweging genomen. Er is een groeiend besef dat door het bieden van beperkte mogelijkheden voor legale toegang tot laaggeschoolde banen wanneer er sterke vraag naar dit soort banen is, het risico ontstaat dat illegale immigratie wordt aangemoedigd en dat de uitvoering van een dergelijk beleid moeilijk en kostbaar kan zijn.

Veel landen die bereid zijn toestemming te geven voor migratie voor laaggeschoold werk zouden deze laaggeschoolde migratie bij voorkeur regelen in het kader van tijdelijke migratieprogramma's. Tijdelijke migratie heeft echter alleen zin wanneer de betrokken arbeidsbehoeften inderdaad tijdelijk zijn. Tijdelijke immigratie kan een dure oplossing blijken te zijn indien de arbeidsbehoeften permanent zijn. Zowel de immigranten als de werkgevers hebben er dan belang bij dat de arbeidsverhoudingen gehandhaafd worden.

De OESO-landen moeten arbeidsmigratieregimes opstellen die rekening houden met de behoeften op alle scholingsniveaus en die door de vraag gestuurd worden. In deze migratieregimes moeten bepalingen opgenomen worden die zowel de werkgevers als de immigranten ertoe aanzetten om zich aan de regels te houden, evenals beschermingsconstructies die zowel de immigranten als de autochtone werknemers beschermen. Er moeten formele wervingsmechanismen ontwikkeld worden voor laaggeschoold werk als we willen dat legale methodes in de plaats komen van de informele face-to-face methodes die nu dikwijls toegepast worden door werkgevers en illegale migranten. Migratieprogramma's moeten dus aan een aantal

voorwaarden voldoen:

- Identificatie van de arbeidsmarktbehoeften;
- Creatie van officiële wervingskanalen voor laaggeschoolde migratie;
- Afgifte van voldoende visums en snelle afwikkeling van de aanvragen;
- Ontwikkeling van doeltreffende methodes om de verblijfs- en immigratiestatus te controleren;
- Implementatie van efficiënte procedures voor grenscontrole en rechtshandhaving op het werk.

Wanneer dergelijke regimes zijn ingevoerd, moet een lage tolerantiegraad toegepast worden op het werven van illegale migranten, met efficiënte middelen voor rechtshandhaving en boetes voor werkgevers die zich niet aan de regels houden.

In de afgelopen decennia is hooggeschoolde migratie veranderd van een situatie waarin de migratiestromen voornamelijk binnen de OESO-landen plaatsvonden in een situatie waarin de immigranten hoofdzakelijk uit derde-wereldlanden komen en beroepskwalificaties en –ervaring bezitten die dikwijls niet op waarde geschat worden door de werkgevers. Dit kan leiden tot verspilling van menselijke hulpbronnen en tot gefrustreerde immigranten die teleurgesteld zijn door onvoldoende waardering van hun kwalificaties en ervaring. De ongunstigste situaties doen zich echter dikwijls voor met immigranten die zonder uitzicht op een baan arriveren en dikwijls van te voren geen goed omlijdend idee hebben van hun kansen op de arbeidsmarkt in het gastland.

De beste manier om de asymmetrie aan te pakken tussen de verwachtingen van geschoolde migranten en hun uiteindelijke prestaties op de arbeidsmarkt is: voorkomen dat deze zich voordoet. Om dit te bereiken moeten upstream maatregelen genomen worden voordat de immigranten in het gastland arriveren. In de praktijk betekent dit:

- Voorrang geven aan potentiële immigranten door middel van voorafgaande aanbidding van werk;
- Talenkennis en kwalificaties evalueren voordat de migrant wordt toegelaten;
- Waar nodig aanvullende evaluatie- en certificeringsprocedures implementeren voor in het buitenland verkregen kwalificaties en praktijkervaring.

Internationale studenten aantrekken die hun studie in het gastland afmaken is een manier om te bereiken dat de immigranten met de benodigde en erkende kwalificaties tot de arbeidsmarkt toetreden. Door meer internationale studenten aan te trekken kan een nieuwe categorie

van potentiële immigranten met nationale kwalificaties gecreëerd worden waar werkgevers hun personeel kunnen vinden. Hierbij ontstaat minder gevaar voor negatieve effecten voor de landen van herkomst, daar de kosten van de opleiding gedeeltelijk door het gastland of door de migrant zelf gedragen worden, dan wanneer geschoold personeel rechtstreeks uit het buitenland moet worden aangetrokken.

De OESO-landen moeten alles in het werk stellen om immigranten, en in het bijzonder hun kinderen, beter te integreren. Hoewel arbeidsimmigranten bij aankomst in principe een baan hebben, houdt dit geen garantie in voor inzetbaarheid op langere termijn, in het bijzonder voor de lager geschoolden onder hen. Dit geldt vooral in deze tijden van recessie, omdat de immigranten over het algemeen harder getroffen worden in geval van verslechtering van de economie. Het gevoerde beleid moet er rekening houden dat de geografische en sociale isolatie van immigrantengemeenschappen het verbeteren van de talenkennis en de toegang tot werkgevers en arbeidskansen bemoeilijkt. Maatregelen om in een vroeg stadium in contact te komen met de taal van het gastland en pre-primair onderwijs voor immigrantenkinderen moeten gestimuleerd worden.

Hoewel een goed beheer van de arbeidsmigratie voordelen kan bieden voor de gastlanden, kunnen ook de landen van herkomst er profijt van trekken. Geldtransacties kunnen de economische situatie van de ontvangers aanzienlijk verbeteren. Een belangrijk deel ervan wordt gebruikt voor investeringen in gezondheidszorg en onderwijs; op deze manier draagt het bij tot het menselijk kapitaal in de landen van herkomst en tot de potentiële groei. Terugkeer naar het land van herkomst kan gepaard gaan met overdracht van kennis en technologie en kan leiden tot investering in bedrijfsactiviteiten

De verwachtingen moeten echter vanuit de juiste hoek bekeken worden: de omvang van arbeidsmigratie zal in de meeste gevallen beperkt zijn in verhouding tot de bevolking van de meeste landen van herkomst. Vooral landen met een groot aantal emigranten zullen er profijt van trekken.

De OESO-landen kunnen hiertoe bijdragen door bevordering van de contacten binnen de diaspora, door afschaffing van ontmoedigingsmaatregelen bij terugkeer (bijvoorbeeld het verlies of de beperkte portabiliteit van pensioenrechten of het verlies van verblijfsrecht in geval van tijdelijke afwezigheid) of door vermindering van de beperkingen van de mobiliteit van personen in geval van tijdelijke hooggeschoolde betrekkingen.

© OECD 2009

Deze samenvatting is geen officiële OESO-vertaling.

Reproductie van deze samenvatting is toegestaan, mits het OESO-copyright en de titel van de oorspronkelijke publicatie worden vermeld.

Meertalige samenvattingen zijn vertaalde uittreksels van OESO-publicaties die oorspronkelijk in het Engels en Frans zijn gepubliceerd.

Deze zijn gratis te verkrijgen via de Online Bookshop van de OESO
www.oecd.org/bookshop/

Neem voor meer informatie contact op met de eenheid OECD Rights and Translation, Public Affairs and Communications Directorate op: rights@oecd.org of per fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal, 75116
Paris, France

Bezoek onze website www.oecd.org/rights/

